Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26.04.1995, sp. zn. 4 Smo 200/95, ECLI:CZ:VSPH:1995:4.SMO.200.1995.1

Číslo: 35/1997

Právní věta: Listina, podmiňující ve smyslu ustanovení § 151b odst. 3 o.z. vznik zástavního práva k věci movité smlouvou, musí splňovat současně dvě podmínky - musí osvědčovat vlastnictví zástavce k předmětu zástavy a musí být nezbytná k nakládání s předmětem zástavy. Takovouto listinou není inventární karta jako jeden z nosičů informací nezbytných v účetnictví, které má povahu především evidenčního záznamu.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 26.04.1995

Spisová značka: 4 Smo 200/95

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zástavní právo

Předpisy: 40/1964 Sb. § 151b odst. 3

Druh:

Sbírkový text rozhodnutí:

35/1997 Jo.

Listina, podmiňující ve smyslu ustanovení § 151b odst. 3 o. z. vznik zástavního práva k věci movité smlouvou, musí splňovat současně dvě podmínky – musí osvědčovat vlastnictví zástavce k předmětu zástavy a musí být nezbytná k nakládání s předmětem zástavy. Takovouto listinou není inventární karta jako jeden z nosičů informací nezbytných v účetnictví, která má povahu především evidenčního záznamu.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze z 26. 4. 1995, 4 Cmo 200/95)

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze 16. 1. 1995 zamítl návrh, jímž se navrhovatel domáhal vůči odpůrci – správci konkurzní podstaty vydání rozsudku, jímž by bylo určeno právo navrhovatele na oddělené uspokojení jeho pohledávky za úpadcem ve výši 43 629 009,41 Kč (na základě zástavních smluv ze dne 24. 11. 1992) z prodeje zastavených movitých věcí. V odůvodnění rozsudku uvedl, že smlouvou ze dne 24. 11. 1992 poskytl navrhovatel úpadci úvěr ve výši 30 000 000 Kč. Plnění závazku bylo mimo jiné zajištěno též zástavní smlouvou, jejímž předmětem byly movité věci. V článku 4 zástavní smlouvy si smluvní strany ujednaly, že zástavní právo k těmto věcem vznikne

vyznačením vzniku zástavního práva v listinách, které osvědčují vlastnictví úpadce k předmětu zástavy, např. v záručních listech, účetních dokladech apod. Dne 23. 11. 1993 byly příslušné inventární karty opatřeny razítkem právního předchůdce úpadce a nečitelným podpisem. V řízení před soudem prvního stupně účastníci shodně prohlásili, že všechny movité věci byly viditelně označeny nálepkami s údaji o vzniku zástavního práva ve prospěch navrhovatele.

Při jednání pak odpůrce popřel právo navrhovatele na oddělené uspokojení přihlášených pohledávek z výtěžku prodeje zastavených movitých věcí.

Na základě uvedených skutkových zjištění dospěl soud prvního stupně k závěru, že navrhovatel měl právní zájem na podání určovací žaloby a byl proto oprávněn domáhat se určení svého práva žalobou ve smyslu ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání. V řízení nebylo tvrzeno ani prokázáno, že by navrhovatel movité věci, které byly předmětem zástavy, od úpadce převzal. Podle tvrzení navrhovatele vzniklo zástavní právo k movitým věcem, které byly předmětem zástavy, vyznačením jeho vzniku na inventárních kartách, vedených úpadcem jako součást jeho účetní evidence. Podle názoru soudu prvního stupně ustanovení § 151b odst. 3 o. z. podmiňuje vznik zástavního práva tím, že tato skutečnost musí být vyznačena v listině, která současně osvědčuje vlastnictví zástavce k předmětu zástavy a je zároveň nezbytná k nakládání s ním. To znamená, že bez této listiny nemůže být věc – předmět zástavy zcizena, zatížena, přenechána do užívání apod. Bez ohledu na záznam v inventárních kartách však mohl úpadce v daném případě movité věci zcizit či s nimi jinak naložit, aniž by nabyvateli musel spolu s nimi předložit i jejich inventární karty. Tyto karty slouží totiž pouze ke sledování účetní evidence apod. Soud prvního stupně proto dospěl k závěru, že inventární karta není listinou osvědčující vlastnictví a současně nezbytnou k nakládání s předmětem zástavy. Navrhovatel tak podle názoru soudu prvního stupně neprokázal vznik zástavního práva k movitým věcem, a proto byla žaloba zamítnuta.

Vrchní soud v Praze svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně.

Z odůvodnění:

Odvolací soud konstatoval, že soud prvního stupně zjistil úplně skutkový stav a ztotožnil se v zásadě i s jeho právními závěry.

Podle názoru odvolacího soudu ustanovení § 151b odst. 3 o. z. podmiňuje vznik zástavního práva k věci movité na základě smlouvy buď odevzdáním věci zástavnímu věřiteli nebo vyznačením vzniku zástavního práva v listině, která osvědčuje vlastnictví zástavce k předmětu zástavy a která je nezbytná k nakládání s věcí. Připouští rovněž vznik zástavního práva odevzdáním věci osobě třetí do úschovy na základě dohody zástavního věřitele a dlužníka.

Listina podmiňující vznik zástavního práva musí tedy splňovat obě výše uvedené podmínky současně, tj. musí osvědčovat vlastnictví a musí být nezbytná k nakládání s věcí, která je předmětem zástavy. Inventární kartu jako jeden z nosičů informací nezbytných v účetnictví či evidenční doklady vůbec nelze považovat za listiny nezbytné k nakládání s movitou věcí. Vzhledem k jejich charakteru nejsou však ani listinami, které by samy o sobě osvědčovaly vlastnictví k evidované věci.

Odvolací soud proto dospěl k závěru, že navrhovatel neprokázal vznik zástavního práva k uvedeným movitým věcem a nemohlo mu tedy ani vzniknout právo na oddělené uspokojení z výtěžku prodeje těchto věcí v rámci konkurzního řízení.

Rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný z tohoto důvodu potvrdil.